Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гарэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 307 (13623) | 1971 оной декабриин 30, четверг | Сэн 2 мүнгэн

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1972 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет нигэжэ тогтообо:

Статья 1. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэб һайшааха.

Статья 2. Буряадай АССР-эй газар дайда дээрэ 1972 онойхитой сасуулхада 1972 ондо нимэ хэмжээгээр хүгжөөхэ гэбэл:

промышленностиин продукци 11,8 процентээр; түсэбтэ хүртэсэн талаар оролго мүнгэн олзо 15,5 процентээр.

Статья 3. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбэй гол зорилгонуудые нимэ хэмжээгээр баталха:

	1971 оной түсэбэй дүүргэлтэтэй сасуулхада нимээр ургаха
промышленностиин продукци	10,2 процент
капитальна һомололго	15,0 процент
... хэрэглээлэй автотранспортын ...	
...	1,8 процент
... ажалын салин хүлһэнэй фонд	5,8 процент
... промышленностиһаа абтаха олзо	18,2 процент
... ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ	7,8 процент

Статья 4. 1971 онойхитой сасуулхада 1972 ондо иимэ хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гэбэл:

арад зоной эриэтэ хангалга	17,2 процент
хүүгэдэй эмхинүүдтэ гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ байдаг үхибүүдэй тоо	4,6 процент
бүхэли үдэртөө һургуулида байжа һуралсаха үхибүүдэй тоо	4,7 процент
больницануудай ороной тоо	1,8 процент

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлдэхи ажахынуудта гүрэнэй капитальна һомололгын мүнгэ зөөрэр 1972 ондо 65,4 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра барихa.

Статья 5. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдтэй, 1971—1975 онуудта, мүн 1972 ондо СССР-эй, РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэб тушаа СССР-эй, РСФСР-эй Хуулинуудтай зохилдуулан, Буряадай АССР-эй арад зоной материальна, культурна һуудал байдалые сашадань һайжаруулха хэмжээ абуулгануудые 1972 ондо хангахыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной декабриин 23.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй 1970 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тушаа тоосоое баталха тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет нигэжэ тогтообо:

Буряадай АССР-эй 1970 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тушаа тоосоое оршоһон талаар 138563 мянган түхэригөөр, гаргашын талаар 135520 мянган түхэригөөр, тиихэдэ оршоонь гаргашаһаань 3043 мянган түхэригөөр үлүү ехээр баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной декабриин 23.

Нүхэр Л. И. Брежнев Ленинградай хүдэлмэришэдтэй уулзаба

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Кировскэ заводой, Ленинградай оптико-механическа нэгэдэлэй хүдэлмэришэд декабриин 27-до халуунаар утаба. Нүхэр Л. И. Брежнев Кировскэ заводой хэдэ хэдэн цехүүдээр ябажа хараа, шэнэ техникэ түрүү технологи нэбтэрүүлгэ, коллективэй түйлэһэн амжалтануудтай танилсаа.

Леонид Ильич Брежнев предприятиин цехүүд соо хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдтэй хани хөөрэлдөө. Хүдэлмэришэдэй дүнгээ ажал хэрэгүүд, һүүлэй жэлнүүдтэ ажаһуудалынь болоһон шэнэ, һайн талаар хүүгдэй тухай хөөрөөд, арад ... байдалые бури зол жаргалтай болгохо, эб найрамдал ба хамгаалха гэжэ энэрхы ба оролдоогойнь түлөө партиин Центральна Комитедтэ ... баяр баяр хүрэхэнь баясхалан ...

Нүхэр Л. И. Брежнев заводой правлениидэ ошожо, дирекци, партийна ба олониитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэд ба түрүү хүдэлмэришэдтэй уулзаа. «К-700» гэжэ шэнэдхэгдэһэн тракторнуудые олоор бүтээн гаргаха болзор хороохо асуудалнууд уулзалга дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Эдэ тракторнууд заводые харахада үедэнь харуулагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ленинградай оптико-механическа нэгэдэлдэ ошоод байха үедөө, үйлэдбэриин эмхидхэл ба хүтэлбэри нарижуулха түрүү дүй дүршэлтэй танилсаа. Тус нэгэдэлэй үйлэдбэрилэн гаргадаг продукцие харааб, үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Нүхэр Л. И. Брежнев экономическа ба социальна хүгжэлтын комплексно түсэб эндэ ямараар дүүргэгдэжэ байһаб гэжэ асууга, хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй гэр байра һайжаруулгын асуудалнууд, тэдэнэй салин хүлһэн, нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй амаралта ба санаторно-курортно эмнэлгэ байрануудай ямараар баригдажа байһан тухай һонирхоо.

СОВЕТ-КУБЫН ХЭЛСЭЭНҮҮД

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой, Секретариадай гэшүүн, Кубын Республикын Президент Освальдо Дортикос Торрадо гэгшэдэй хоорондохи хэлсээнүүд Кремльдэ соо декабриин 27-до дүүрэбэ.

Хани халуун, нүхэд еһоной оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнүүдэй үедэ совет-кубын хоорондын харилсаа холбооое саашадань хүгжөөхэ хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхойлогдоһон байна. Уласхоорондын зарим шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөөн болоод, хоёр талын һанал бодолой адли байһаниинь дахинаа элирхэйлэгдэбэ. Совет талаһаа — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй гадаадын худалдаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, Советскэ Союзһаа Кубын Республикада байдаг элшэн сайд Н. П. Толубеев, Кубын талаһаа — Кубын Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Рауль Гарсия Пелаэс гэгшэд хэлсээнүүдтэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЯНШАЛГА ДҮҮРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын урилгаар Советскэ Союзда ерээд байһан Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой ба Секретариадай гэшүүн, Кубын Республикын Президент Освальдо Дортикос Торрадо Москваһаа декабриин 28-да Эхэ ороноо бусаба.

Кубын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Освальдо Дортикос Торрадые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон бусад үдэшэбэ.

Аэродромой нииславлын поли дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

О. Дортикос, А. Н. Косыгин совет гүрэнэй гэрэл гэгээн гаргажа ... Хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдээ.

Кубаһаа ерэһэн айлшад Совет гүрэнэй ажал ябуулгашадтай, Москва хотын ажалшадай түлөөлэгшэдтэй хани ёһоор хэхасаба. Самолёт дэгдэн гараһаар, Гавана тээшэ зорижо ниидээ.

(ТАСС).

КПСС-эй делегаци Москваһаа мордобо

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко (толгойлогшо), Молдавиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. И. Бодюл, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагай даагшын нэгэдэхи орлогшо К. Н. Кусков, КПСС-эй Москва хотын Гагаринска районой нэгэдэхи секретарь Т. В. Цырдова гэгшэдһээ бүридэһэн КПСС-эй делегаци Чилиин Коммунис партиин урялаар КПЧ-гэй 50 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахаар Сантьяго ошоохоо Москваһаа декабриин 27-до мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон бусад КПСС-эй делегацие аэродром дээрэ үдэшөө.

(ТАСС).

КПСС-эй делегаци Гаванада

ГАВАНА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй КПСС-эй делегаци Чилиин компартиин 50 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахаа Сантьяго ошохо замдаа Гаванада буугаа. Кубын КП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь, Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро, ЦК-гай Секретариадай гэшүүн, Революционно правительствын министр Рафаэль Родригес, ЦК-гай гэшүүн, хэлхээ холбооной министр Хесус Мантане, Кубын-Совет бариса… ассоциациин түрүүлэгшэ, Кубын Наукын академиин президент Антонио Нуньес Хименес болон бусад түшаалтад делегацие Гаванын аэропорт дээрэ угтаа.

Нүхэр Р. Кастро совет делегацие халуунаар амаршалба.

Нүхэр А. П. Кириленко Кубын революциин илаһаар 13-дахи жэлэй ойн ойртожо байһантай дашарамдуулан, Кубын ажалшадта, Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Премьер-Министр нүхэр Фидель Кастрада КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй правительствын, совет арадай үмэнэһөө халуун баяр хүргэбэ. А. П. Кириленко ахa дүү кубын арадые шэнэ жэлээр амаршалаад, социализм байгуулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

СҮҮДХЭ БҮРИДЭ — 800 ГРАММААР

Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой малшад үбэлэй үедэ шахардажа байһан үхэрэй толгой бүриин шэнгэлнүүрые сүүдхэдэө 1000 граммаар нэмэжэ, гүрэндөө тарган мяха худалдажа үгсэхэ гэрээ байгаа. Тэдэнэй энэ үүсхэлые тус аймагай Санагын совхозой малшад адуулагшад халуунаар дэмжэжэ, социалис мүрысөөндэ оролсоһон юм. Совхозой малшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Цырен-Долгор Барбеевагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай гүүртынхид эрхимлэжэ ябана.

Цырен-Долгор дүрбэн жэлэй саада тээ нютагайгаа дунда һургуули дүүргээд, совхоздоо малшан боложо хүдэлнэ. Түрүүшээр тухашархашье саг дайралдаа. Тээд аха нүхэд болон мал ажалай мэргэжэлтэдэй зүбшэл заабари нарин нягтаар дүүргэжэ, ажалай һайн дүршэлтэй болоһон байна. Тиимэл хадань совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие гүүртэ даагшаар томилһон байгаа бшуу.

Тус гүүртын малшад бултадаа залуушуул юм. Тэндэ Дуся Намсараева, Тоня Тарбаева, Света Цыбикова гэгшэд хүдэлнэ. Тэдэнэр дунда ба найман жэлэй һургуули дүүргэһэн.

Энэ залуушуул хүдэлнэ гэжэ гансата ойлгохоор. Ушарынь үүгэхэдэ, малайнь хашаа хорёо, дал соогуур, өөһэдынь ажаһуудаг гэртэ ходоодо сэбэр, хүнэй нюдэ баясуулмаар байдаг.

Комсомол-залуушуулай ажалладаг гүүртэдэ 210 толгой залуу мал харууһалагдана. Үхэр бүриин шэнгүүрые шахалгын үедэ үдэртөө 750—800 граммаар нэмэжэ, толгой бүриинь 315—330 килограммтай болгоод, 1972 оной январь һарада гүрэндэ тушаахаар малшад зорижоһон байгаа. Комсомол басаган хэлэһэн үгэдөө хүрэхөөр ажаллана. Ноябрь һара соо үхэрнүүдэйнь шэнгүүр үдэртөө 800 граммаар нэмэгдэж нэн. Декабрьдашье һайнаар ажаллана.

— Үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай саг ерэбэ. Гүүртымнай малшад тэрэниие һайса ойлгожо, бултадаа оролдосотойгоор хүдэлнэ. Үбһэ тэжээлһээшье ябала бии. Абаһан уялгаа дүүргэхэ аргатайбди, — гэжэ Цырен-Долгор Барбеева хөөрэнэ.

Мал ажалда удаан саг соо хүдэлөөгүйшье һаа, комсомол басаган Барбеева дүршэлтэй болоо, һайн дүнгүүдые туйлана. Нютагайнь арад зон тэрэниие «Ажалша басаган даа» гэжэ хөөрэлдэдэг. Тиимэл хадань Санага нютагай һунгагшад Цырен-Долгор Барбеевада сэхэ этигэл найдабари үзүүлжэ, Захааминай аймагай Соведэй депутадаар һунгаһан байгаа бшуу.

Комсомол-залуушуулай гүүртын малшадай абаһан уялгаа амжалтатай дүүргэхэ байһандань этигэмээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүүртые даагша Цырен-Долгор Барбеева.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ЭРШЭЕЭ ШАНГАДХАНА

Барилга-хабсаргалгын 802-дохи поездын барилгашад Үдэ гол дээгүүр хүүргэ хэжэ байна. Энэ хүүргэ дээгүүр трамвайн линии табигдаха юм. Мүн лэ ашаанай машинанууд зам гаргагдаха. Иигэжэ Октябрьска, Железнодорожно районуудай хоорондо сэхэ харгы татагдахань. Тоор соогуур машинанууд һаадгүйгөөр ябахаа хэрэгтэ энэ тон ехэ удха шанартай байна.

Хүүргын барилга 1974 ондо дүүргэхээр хараалагдаһан. Энэ барилга эрхилжэ байһан 802-дохи поездын А. Тюняковой даадаг бригада партиин XXIV съездын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Тус коллективэй хүүргын барилга болзорһоонь урид, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн гүйсэхэ үдэр болотор дүүргэхэ уялга абаа. Хабсаргагшад С. Овчинников, В. Арцабашев, И. Ананьев гэгшэд даажа абаһан ажалаа ходоодо эрхим шанартайгаар бүтээнэ, халаагай дааборн холо үлүүлнэ.

П. КАЗАРИНОВ.

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

Литература, искусство ба архитектурын талаар РСФСР-эй 1971 оной Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай

РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй комиссиин дурадхалнуудые хаража үзөөд, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй нигэжэ тогтообо:

РСФСР-эй 1971 оной Гүрэнэй шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэбэл:

Литературын талаар — М. Горькиин нэрэмжэтэ шангуудые

Татьяничева Людмила Константиновнада, поэтессэ — «Зорянка» гэжэ шүлэгүүдэй номой түлөө.

Иванов Анатолий Степановичта, уран зохёолшо — «Мүнхэ уряа» гэжэ романай түлөө.

Данилов Семен Петровичто, поэт — «Сагаан һүни», «Мачарын сагаан морин» гэһэн шүлэгүүдэй номуудай түлөө.

Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ шан

Прилежаева Мария Павловнада, уран зохёолшо — «Ленинэй ажабайдал» гэһэн номой түлөө.

Хүгжэмэй искусствын талаар — М. Глинкын нэрэмжэтэ шангуудые

РСФСР-эй ород арадай гүрэнэй академическа М. Е. Пятницкиин нэрэмжэтэ хоорой уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Левашов Валентин Сергеевичтэ, уран удирдагшa Устинова Татьяна Алексеевнада, оркестрэй главна дирижер, Широков Александр Семеновичто — «Замбин түби Ленинэй мартахагүй», «Амар мэндэ, Росси», «Сэсэглэж налбара, Росси» гэһэн концертно программануудай түлөө.

Ленинградай гүрэнэй филармониин симфоническа оркестрэй ахамад дирижер Темирканов Юрий Хатуевичта — 1968—1970 онуудай концертно программануудай түлөө.

Омско гүрэнэй ородой арадай хоорой уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Пантюков Георгий Николаевичта, ахамад хормейстер Иванова Ираида Трофимовнада, ахамад балетмейстер Коломейский Яков Абрамовичта — Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концертно программануудай түлөө.

Театральна искусствын талаар — К. Станиславскиин нэрэмжэтэ шангуудые

Краснодарай хизаарай М. Горькиин нэрэмжэтэ драмын театрай актер Провоторов Николай Сергеевичтэ «Мартагдашагүй жэлнүүд» гэжэ Н. Погодиной трилогиһоо зүжэгтэ В. И. Ленинэй образые харуулһанайнь, В. Лавреньтьевэй «Хүн ба глобус» гэжэ зүжэгтэ Бармиянай ролиие гүйсэдхэһэнэйнь түлөө;

Режиссер Родионов Леонид Никаноровичто, уран зураашa Мазонов Владимир Михайловичта, актернууд Терентьев Геннадий Тереньтьевичтэ, Родионов Виктор Иосифовичто, Григорьев Николай Даниловичта — Чувашай академическа К. В. Ивановой нэрэмжэтэ драмын театрта Н. Терентьевэй «Долгинууд эрьэ сохино» гэһэн зүжэгэй түлөө.

Режиссер Шишигин Фирс Ефимовичто — Ярославска академическэ Ф. Г. Волковой нэрэмжэтэ драмын театрта һүүлэй жэлнүүдтэ табиһан зүжэгүүдэйнь түлөө.

Уран зурагай искусствын талаар — И. Репинэй нэрэмжэтэ шангуудые

Гаврилов Владимир Николаевичта, уран зураашa — «Дмитрий Федорович үргэмэл хүбүүнтэй», «Тэрэл газарайнгаа түлөө», «Баясхаланта март» гэһэн зурагуудайнь түлөө (наһа бараһан хойно).

Лактионов Александр Ивановичта, уран зураашa — Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, летчик-космонавт В. М. Комаровой, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой Ф. Н. Петровой, Социалис Ажалай Герой П. И. Воеводиной портредуудай түлөө.

Нечитайло Василий Кирилловичтэ, уран зураашa — «Улаан талмай дээрэ», «Совет засагай түлөө» гэһэн зурагуудай түлөө.

Абдурахманов Абдулла Магомедовичта, Абдулаев Индрис Абдулаевичта, Алиханов Расул Алихановичта, Гимбатов Базарган Гимбатовичта, Кишев Гаджи Магомедовичта, Магомедов Гаджибахмуд Магомедовичта, Чабкаев Гасангусейн Мусаевичта, Дагестанай АССР-эй уран һайханай хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Кубачинска комбинадай, Унцукульска уран һайханай фабрикын, уран һайханай хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Гоцатлинска комбинадай мастернууд — уран зураашада — мүнгөөр, модоор бүтээһэн арадай искусствын уран бүтээлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаһанайнь түлөө.

Киноискусствын талаар — аха дүү Васильевүүдай нэрэмжэтэ шангуудые

Кулиджанов Лев Александровичта, режиссер, Смоктуновский Иннокентий Михайловичта, Тараторкин Георгий Георгиевичта, актернууд, Шумский Вячеслав Михайловичта, оператор, Пашкевич Пётр Исидоровичта, уран зураашa — «Гэмтэ ябадал ба хэһээлтэ» гэһэн уран һайханай фильмын түлөө.

Русанов Павел Васильевичта — режиссер-оператор — «Красуха гэжэ тосхон байгаа юм», «Людиновын баатарнууд», «Нэгэ ород эхэнэр тухай үгэ», «Сергей Есенин» гэһэн документальна фильмүүдые зохёон табиһанайнь түлөө.

Болгарин Игорь Яковлевичта, Северский Георгий Леонидовичта, сценариин авторнууд, Соломин Юрий Мефодьевичта, Стрежельчик Владимир Игнатьевичта, актернууд, Ташков Евгений Ивановичта, режиссер, Терпсихоров Петр Николаевичта, оператор — «Адьютант его превосходительства» гэһэн уран һайханай телевизионно фильмын түлөө.

Архитектурын талаар — РСФСР-эй гүрэнэй шангуудые

Галаджева Софья Христофоровнада, Красильников Владилен Дмитриевичтэ, Попов Александр Александровичта, Шульрихтер Виктор Александровичта, архитекторнууд, проектын авторнууд, Брустин Лев Яковлевичта, консультант-технолог, Клюзнер Игорь Нисоновичто, Сотников Евгений Николаевичта, инженернууд — Тула хотодохи М. Горькиин нэрэмжэтэ гүрэнэй драмын театрай байшангай проект зохёоһоной ба барилгын түлөө.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. СОЛОМЕНЦЕВ.
РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ И. СМИРНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет худалдаа наймаанай талаар габьяатай байһанайнь түлөө РСФСР-эй Худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. САФОНОВ Василий Ксенофонтовичто — Хиагтын райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

2. СОТИЕВА Галина Дамбаевнада — Хурамхаанай райпотребсоюзай универсальна магазинай наймаашан.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1971 оной декабриин 27.

БОЛЗОРҺОО УРИД

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Электростанцинуудай хүдэлмэрилэгшэд электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ.

1970 онтой жэшэбэл, 60 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн ехээр үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаһан.

***

Нефть илгадаг ба нефтехимическэ промышленностиин предприятинуудай коллективүүд бензин, дизельнэ түлишэ, каучук, автопокрышка, бутилов ба изобутилова спиртнүүдые, резино-техническэ һухала хэдэ хэдэн хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ.

Байгша оной дүүрэтэр нефть илгадаг ба нефтехимическэ промышленностиин элдэб янзын продукцинуудые түсэбһөө гадуур нилээд ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха байна.

***

Автомобильна промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэжэ, автомашинануудые нэмэн гаргаха даабаряа дүүргэбэ. 19 мянга шахуу автомобиль жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур бүтээн гаргагдаха. Автомобиль бүтээлгэ 1970 онтой сасуулбал, автомашина үйлэдбэрилэлгэ 24 процентээр дээшэлүүлжэ, жэлдээ 1 миллионһоо дээшэ автомашина бүтээн гаргаха хэмжээндэ дүтэлөө.

***

Мяханай ба һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд мяха, сагаан эдеэнэй зүйлнүүдые гаргаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 500 мянган тонно шахуу мяхан, 300 мянган тонно сагаан эдеэнэй зүйлнүүд үйлэдбэрилэн гаргагдаха.

***

Ороной нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд жэлэй түсэбөө, нүүрһэ олбороходо нэмэлтэ даабарияа болзорһоо урид дүүргэбэ.

***

1970 онтой сасуулбал, нүүрһэ малтан абалга 17 миллион тонноор нэмэбэ.

***

Целлюлозо - саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд саарһа үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, 218 мянган тонноор үлүү ехэ саарһан үйлэдбэрилэгдэхэ. Тэрэ тоодо газетын саарһан 50 мянган тонно үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

ХОНИШОДОЙ АЖАХЫН ТООСООТО БРИГАДА

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

АДРЕС: Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоз

Эрхирэгэй совхозой 3-дахи отделениин ахалагша хонишон Иннокентий Михайлович Евсюковой бригада һүүлэй 8—9 жэлэй туршада отарынгаа 100 хонин бүриһөө жэлдээ 100 гаран хурьга түлжүүлээ. Бүхы юумэндээ гамтайгаар хандажа, хонидтоо өөһэдөө үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ байгаад, тэдэнэр жэлдэ 10—12 мянга гаран түхэриг сэбэр олзо совхоздоо оруулна. Энэ бригадын хонишод, тэдэнэй дүй дүршэл тухай журналист О. Бодонов эндэ бэшэбэ.

ХОНИШОНОЙ ХУБИ ЗАЯАН

ИННОКЕНТИЙ Михайлович Евсюковые түрүүшынхеэ 1965 ондо аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ хараа һэм. Тиихэдэ тэрэ үһан буряад хэлэн дээрэ һонирхолтой үгэ хэлээ һэн. Энэ ород хүбүүн лагаад буряадаар иимэ бэрхэ хэлэдэг байгаа гээшэб гэжэ ойлгохые хүсөө һэм. Теэд тэрээнтэй золгожо хөөрэлдэхэ, арга олдоогүй.

1966 ондо, долоодохи табан жэлдэ һайнаар ажаллажа гараһанай түлөө Иннокентий Михайлович Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор шагнагдаа. Тиимэһээ тэрээнтэй золгохо дурамни бүри ехээр хүрөө. Уданшьгүй минии һанаан хүсэлдөө.

Иннокентий Михайлович Усть-Брянь нютагта түрэжэ, эндэхи «Улаан-Малшан» колхоздо томо болоһон намтартай. Эхэнь колхоздоо һаалишанаар хүдэлөө. Тиигэһээр байтар колхозынь Ацагадай артельтэй нэгэдэһэн юм. Евсюковой бүлэ Ацагад зөөжэ ерээ. Хэдэн жэл үнгэрөөд байхада, эндэ совхоз эмхидхэгдээ һэн.

Эдэ бүхы жэлнүүдтэ Иннокентий Михайлович энэ нютагтаа ажаллажа ябаа. 1959 он хүрэтэр колхозой элдэб ажал хээ. Гэрлээ. 1959 ондо һамгатаяа эхэ хонидой отара даажа абаһан юм. Тэдэндэ 300 хонин даалгагдаа. Түрүүшын жэл отарынгаа 100 хонин бүриһөө 85 хурьга томо болгоо. Тэрэ үедэ өнөөнии голохоор бэшэ байгаа. Залуу хонишод туйлаһанаараа баярлаба.

— Шимни үхибүүндэл адляар аашалнабши,— гээд Цыпил Галсановна һамтаниинь үбгэндөө хэлэбэ. —һайн жэл тудаа бэзэ гү даа...

— һайн жэл гэнэ гүш?—гээд, Иннокентий Михайлович гайхаба.— Тиимэшье байжа магад... Теэд хонишод бүгэдөөрөө юундэ амжалта туйлажа шадаагүйб?

— Кена, энээгээр бухаасалдаад яахамнайб, хурьгадтаа шэлбүүһэ үлгэжэ үгэхые гарая...

Нүхэр Евсюков урдань мал яажа харууһалхаб гэжэ хажуу талаһаа харадаг байбал, мүнөө 300 эхэ хонид, тэды шэнээн хурьгад тэрэнэй гар дээрэ байба бшуу. Тиимэһээ тэдэниие яажа эдеэлүүлхэ, харууһалха тухай һайса мэдэхэ хэрэгтэй. Цыпилма нүхэрынь малша хүнэй басаган хадаа хониндоо шадамар байгаа. Зүгөөр эды олон хонидые харууһалхань тэрээндэ мүн лэ гайтайхан лэ байгаа. Теэд оролдосотой бэрхэ ажалша хүнүүдтэ эдэ бэрхэшээлнүүд һаалта болоогүй.

Жэл үнгэрөөд байхада Эрхирэгэй совхозой хүдэлмэришэд Евсюковтоной бүлэ 800 эхэ хони харууһалжа байгаа. Хүндэшэг һэн. һуниндөө хүсэд унтахатүйш. Тэрэшье шахардуу сагта Иннокентий Михайлович сүлөө саг гарахалаар лэ хуушанай малшадай зүбшэл ойлгожо абахые оролдоо. Нютагайнгаа үбгэжөөл малшанайда ошожо хөөрэлдэдэг, тэдэнэрэй сэдьхэлэй үгэ шагнадаг бэлэй.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд Иннокентий Михайловичта олон юумэ ойлгуулаа. Тэрэ хамтын зөөри гамнахые, хонишодой нэрэ зэргэ хүндэлхые, хонишоной хүдэлмэриин оньһо ойлгохые оролдоһон байна. Тиигэжэ 1961 ондо Евсюковтон 100 хонин бүриһөө 90 хурьга томо болгоо, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалаа, хурьгадынь эхэһээ һалгаагдаха үедөө 20—20 килограмм татаа.

Иннокентий Михайлович хонишон болоһоор 10 гаран жэл хүдэлжэ байна. Энэ үедөө отара зүбөөр бүридхэхэ гээшэ хонишоной хүдэлмэридэ эгээн шухала гэжэ ойлгоо.

— Хэрбээ залуу хонидые хүгшэрһэн эхэ хонидтой нэгэ отарада холижорхибол, нооһоншье, түлшье хүсэдөөр абтахагүй,—гэжэ Иннокентий Михайлович хөөрэнэ. —Юуб гэхэдэ, хүгшэн хонид бэлшээридэ ябахадаа залуу хонидые хүсэдэггүй, таряа талхашье үгэхэдэ гээгдэхэ, хооһон тооной үлэхэ.

Энэшье ойлгосотой. Залуу хонид бэлшээридэ түргэноор ябажа эдеэлдэг, хүгшэрһэниинь гээгдэшэдэг. Тиимэһээ отаранuудые зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэхэдэ, хонишодой хүдэлмэри нилээд хүнгэрдэг гээшэ. Нэгэ адли наһатай, нэгэ классай хонидые эдеэлүүлхэдэшье, харууһалхадашье зохид ха юм.

Хонидые таряалан дээрэ харууһалха гээшэ эгээн харюусалгатай үе мүн. Энээндэ Иннокентий Михайлович илангаяа анхаралтайгаар хандадаг. Хонидые түрүүшынхеэ таряанай узуурта оруулхадаа 5—10 минутаһаа удаан ябуулдаггүй. Хожомоо дадхаажа, 20 минутада хүргэдэг заншалтай. Хонидые бэлшээридэ ябуулхадаа зүндэнь табидаггүй, 5—10 минута болоод лэ тэдэнэй бэлшэхэ зүгые һэлгэжэ байдаг. Юундэ иигэнэб гэхэдэ, түрүүн ябаһан хонид үзүүр ногоо эдижэ, түргэноор сададаг. Бэлшээриин зүг һэлгэхэдэ, хожомдожо ябаһан хонид түрүү зэргэдэ гараха болоно бшуу. Иигэжэ һүрэг хонид булта үзүүр ногоондо бэлшэхэ аргатай болоно ха юм. Иннокентий Михайловичай ажалай жэл хурьгадые эхэһээ һалгаажа дүүргээд, хонидой нооһо хайшалһанай һүүлээр лэ эхилдэг байна. Гансашье Евсюковтонойдо бэшэ ааб даа. Республикын бүхы хонишод энэ үедэ жэлэйнгээ дүн гаргажа, шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлдог заншалтай.

1970 он. Иннокентий Михайловичта шэнэ амжалта асараа. 100 хонин бүриһөө тэрэ 106,4 хурьга томо болгожо, хонин бүриһөө 3, 4 килограмм нооһо хайшалһан байха юм. Хурьгадые эхэһээ һалгааха үедэнь тус бүридөө 22,5 килограмм татаа. Аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ «1970 оной чемпион» гэһэн бэшэгтэй торгон хадаг, Иннокентий Михайловичай мүр дээгүүр нэмэрүүлэгдээ бэлэй. 1971 оной январь һарада болоһон аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ И. М. Евсюковой бригадада «Аймагай хонишодой эрхим бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгохо гэһэн КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой шиидхэбэри соносхогдожо, бригадын хонишон бүхэндэ диплом, үнэтэ бэлэг барюулагдаа һэн. Тиигэжэ Иннокентий Михайловичай, тэрэнэй нүхэдэй шэн габьяата ажал үндэрөөр сэгнэгдэһэн байгаа.

Иннокентий Михайлович шэнэ жэлээ захалхынгаа урда тээ отарынгаа үбһэ сабшана, һубайрдаг хонидые голодоһондо гаргажа, орондонь адли классай, нэгэ наһанай хонидые нэмэжэ абадаг гуримтай. Тиихэдээ зунай, намарай сагта һүрэгөө һайнаар бэлшээн таргалуулхые хүсэдэг. Хонидоо хэр зэргээр бэлшээн таргалуулжа шадабаш, тэрэл зэргэ һайнаар ондо оруулагдаха гэжэ тэдэнэр мэдэдэг.

һайнаар таргалһан эхэ хонид жэгдэ ототой боложо, түргэн болзорто үрэжүүлэгдэдэг байна. Энэ ушарта хонид һайнаар хээлитэдэг, олон хонид эхир хурьга гаргадаг, хурьгадыньшье шэрхи тобирнууд байдаг. Мүн һайнаар таргалһан хонидой нооһоншье һайн, ехэ байдаг гэжэ тэдэнэр мэдэдэг.

Иннокентий Михайловичай бригада Ацагад нютагта жэлэй дүрбэн сагта байрладаг. Отарадань 800 эхэ хонид. Тосхонһоо 2,4 километр холохоно 600—600 хонитой гурбан отара байрладаг юм. Мүн 5 километрэй Хотогор гэжэ газарта 200 үнеэтэй һаалиин томо гүүртэ оршодог. Эдэ бүхы малда ойройдоо 400 гектар бэлшээри хүртэдэг. Бэлшээриньшье хада уулын ойройгоор, хабсагайгаар, намаг налхи газараар нэжыдэг. Тиимэһээ Иннокентий Михайлович хонидоо зүбөөр бэлшээхэ гэжэ ехээр оролдодог. Тэрэ отарадаа даалгагдаһан майла ууланнуудые һайса мэдэдэг, үдэр бүхэндэ хонидоо үзүүр ногоондо ябуулхые хүсэдэг байха юм.

Нүхэр Евсюков илангаяа ой модон соохи бэлшээри һайнаар хэрэглэхэ гэжэ оролдодог. Хонидые һүүдэр газарта, шүүдэртэй ногоондо зүндаа бэлшээхэдэ зохид байдаг ха юм. Даалгагдаһан бэлшээриеэ хэдэн хэһэг болгожо хубаарилаад, хонидоо ээлжээгээр бэлшээдэг заншалтай.

— Хонидые нэгэ газарта ходо бэлшээжэ байхада ногоониинь шэнгэржэ, шэмэтэй һайн ногоониинь үндэһөөрөө хосоршодог гээшэ,—гэжэ Иннокентий Михайлович хөөрэнэ. —Тиимэһээ бэлшээриеэ арьбалха, тэндээ һайн ногоо ургуулха гэжэ оролдохо ёһотойбди гэжэ манай аха нүхэд хэлэгшэ һэн. Тэрэниие бидэнэр баримталха ёһотойбди.

Иннокентий Михайлович миил ёһын тэдысэ иигэжэ хэлэдэг бэшэ, харин өөрөө жэл бүри һубаг ханаабуудаа сэбэрлэжэ, түрүүшын һайрамаар бэлшээреэ ундалуулдаг, аргатай сагтань тэндээ наг шэбхэ тараадаг гуримтай. Үглөөниинь һүрэгөө гол газараар бэлшээгээд, үдэ багта хада, уулын оройдо гаргадаг юм.

Бригадын хонишон бүхэн энэ гуримда һураһан хай, бэлшээреэ һэлгэжэ байжа хэрэглэхэдээ шадамарнууд юм. Имагтал үдэшэниинь хонишод сугларжа, үглөөдэр һүрэгөө хаагуур бэлшээхэ тухай зүбшэдэг заншалтай.

Илангаяа таряанай хуряагдажа захалхалаар лэ, Иннокентий Михайлович хонидоо тиишэ заладаг. Тиихэдээ таряалан голой бэлшээри хоёрые һэлгэжэ байжа хэрэглэдэг байна.

Зунай халуун үдэрнүүдтэ Икадай уулын оройгоор, һэбшээтэй һэрюун газараар бэлшээдэг.

— Зунай халуунда хонидой нюрган талын нооһон соо 50—60 градус халуун болодог гэжэ уншаһан байнаб,—гээд, Иннокентий Михайлович хөөрэбэ. —Энэ зүйтэй хаш. Түрүүшээр хүдэлжэ байхадаа энээниие һайса ойлгодоггүй һэм. Хахад үдэрһөө хойшо хонидойнгоо бэлшээридэ ябажа үгэхэгүйдэ, нооһонойнь гээгдэжэ захалхада маргадаг байгааб. Зүндаа һайса бэлшээгүй хонид тамир һулатай байжа, олон ушарта һубайрха.

Тиигэжэ зунай халуун сагта хонидые һэрюун газарта, модоной һүүдэрээр, уулын ойройгоор бэлшээхэдэ зохид гэжэ тэрэ өөрынгөө дүршэл дээрэһээ ойлгожо абаа һэн.

Хонидой нооһо хайшалагдаһанай һүүлээр Иннокентий Михайлович бэлшээридэ гарахадаа тусхай сүүмхэтэй ябадаг, тэрээн соонь креолин, йод, хүбэн гэхэ мэтэ байдаг. Энээгээрээ шархатаһан хонидые эмшэлдэг юм. Хайшашад хэдышье анхаралтайгаар хүдэлөөшье һаа, заабол хонидой бэе гэмэлтээһэн байдаг. Тиимэһээ шархадань үтэхэгүйн тула хонишон саг үргэлжэ эм түрхижэ ябадаг заншалтай. Шархатаһан хонид иишэ тиишээ зайгуултаад, биратай эдеэлдэггүй байна бшуу.

Түйлаһан амжалтануудаа 1972 ондо улам арьбадхаха —зуун эхэ хонин бүриһөө 110—120 хурьганһаа үсөөн бэшые абажа томо болгохо, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,5 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха гэһэн уялга абаад, манай энэ үүсхэл дэмжэхыень республикын бүхы хонишодые бидэнэр, хонишод—зуутан, урижа байнабди.

1971 оной августын 21-дэ болоһон республикын түрүү хонишодой — зуутанай зүблөөн дээрэ баталагдан абтаһан уряа бэшэгһээ.

ХОНИН БҮХЭН ХУРЬГАЛХА УШАРТАЙ

ХОНИН гээшэмнай нэгэ бишыхан «фабрика» ха юм даа,—гэжэ Иннокентий Михайлович хүхинэ.—Хониной нооһоор костюм оёнобди, арһаарнь—гутал, мяханиинь... Мяхагүйгоор хүнүүдэй амидархань бэрхэ.

Иннокентий Михайлович ёгторхожо байжа дуугараашье һаа, зүб юумэ хэлэнэ. Тиимэһээ хүнүүдэй һайн һуухын тула энэ «фабрика» саг үргэлжэ хүдэлжэ, улам ехэ продукци үгэдэг болохо ушартай. Тиихын тула эхэ хонин бүхэн жэлдээ заабол түл үгэхэ болоно. Зүгөөр түлынь эхэһээ булюу һайн, ехэ нооһо, мяха үгэхэ эрилтэтэй.

Хонидой һубайралга нэн түрүүн хаража байһан эзэнһээ гарадаг. Хонид һайса бэлшээгдэнгүй, тамир һулатай байха гү, али хусанууд муу, үрэһэниинь бирагүй байхадаа хонид һубайрна.

— Хониие тарган байлгаал һаа, хурьга заатагүй абаха гэдэг үбгэдэй үгые мартанагүйб,—гэжэ Иннокентий Михайлович нэмэбэ.

Евсюковой бригадынхид жэлэй дүрбэн сагта хонидоо тобир тарган байлгаха гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдодог. Тиимэ хадаа һүүлэй олон жэлэй туршада отарынгаа хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ шадана бшуу.

Бригадын гэшүүд ототой болоһон хонидоо нарин һайнаар илгадаг. Техник-үрэжүүлэгшээр Иннокентий Михайловичай һамган Цыпилма Галсановна хүдэлдэг. Хусын үрэ Улаан-Үдын племстанциһаа асардаг. Эхэ хонидоо үглөөгүүр, үдэшэлэн үрэжүүлдэг гуримтай.

Ототой хонидые илгахын тула отарадаа 20 — 26 бэдэрдэг хусануудые табидаг. Эдэ хусануудаа тарган һайн байлгаха гэжэ тэдэнэр оролдоо. Тиимэһээ орооной үедэ хусануудтаа сүүдхэдээ 1—1 килограмм таряа талханай зүйл үгэдэг байна. Бэдэрдэг хусануудаа һүрэгһөө ондоо, дүтын бэлшээридэ адуулдаг юм.

Хусануудаа һүрэгтэ бултыень нэгэн доро табидаггүй. 150 эхэ хонидто 3—5 хуса оруулдаг. Хусануудые һүрэгтэ табихынгаа урда тээ хүгүүдынь шалгадаг, һайнаар тааруулдаг гуримтай.

Ототой хонидые илгаха сагые Иннокентий Михайлович тон наринаар баримталдаг. Энэ хүдэлмэри үглөөнэй 4 час багта эхилээд, 5,5 час хахадта дүүрэдэг. Ототой хонидые илгажархиһоор Цыпилма Галсановна асарагдаһан үрын шанарые шалгажа, хонидоо үрэжүүлдэг байна. Үрэжүүлэгдэһэн хонид тусхай таһалгада хаагдажа, таряа талханай зүйлөөр, һаяхан сабшагдаһан ногоогоор эдеэлүүлэгдэдэг байна. Түрүүшынхеэ үрэжүүлһэнэйнгээ удаа 8—10 час болоходо, тэдэнээ хоёрдохёо үрэжүүлжэ, бултыень тэмдэглээд, үглөөгүүр болотор амяарайнь байлгадаг юм. Үглөөгүүр тэдэнээ һүрэгтээ ниилүүлжэ, шэнэ хонидые илгажа абана.

Зарим ушарта хоёрдохёо үрэжүүлэгдэһэн хонидынь ототой боложо, тэдэниие дахин үрэжүүлхэ хэрэг гарадаг. Бүхы хонидоо үрэжүүлжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр һүрэгтөө һайн шанартай хусануудые шэлэжэ һула табидаг байна. Энэ ушарта хээли абаагүй хонид хээлитэдэг байха юм. Үрэжүүлгэнь бүхыдөө 30—35 үдэртэ үнгэрдэг.

ҮБЭЛЭЙ ХҮЙТЭНҺӨӨ АЙЛТАГҮЙ

МАНАЙ эндэ үбэлжэлгэ унжагай, 6—7 һарада үргэлжэлдэг гээшэ. Энэ үе хонин ажалда эгээн харюусалгатай, хүндэ саг гэжэ тоологдодогынь мэдээжэ. Хонишод энэ үедэ һүрэгэйнгээ тамир алдахагүй гэжэ оролдохынгоо хажуугаар эхэ хонидой отарынхид түл олоор абадаг байна. Үбэлжэлгын үедэ һайнаар ажаллаһан хонишод лэ жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэдэг жэшээтэй. Тиимэһээ тэдэнэр үбэлжэлгэдөө эртээнһээ һайнаар бэлдэдэг юм.

Иннокентий Михайлович Евсюков, тэрэнэй бригада энэ хаһадаа бүри хабарһаа хойшо бэлдэжэ захалдаг байна. Отарадань 92 гектар сабшалан даалгагданхай. Тэрэнэй 30—35 гектарынь уһалагдамаар газар. Бэшэниинь добо, ойн заха болоно. Жэлдээ 10 гектарта үтэг хэдэг юм. 1970 ондо бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай 16 центнер үбһэ абаһан байна. һайнаар үтэгжүүлһэн, уһалһан газарһаань гектарай 40 центнер хүрэтэр үбһэн хуряагдадаг. Мүнөө эдэ хонишод отарадаа 1493 центнер үбһэ бэлэдхэжэ абанхай. Зелёнко, силос совхозһоо үгтэдэг.

Бэлэдхэжэ абаһан үбһэнэйнгөө эгээн һайн шанартай 140—150 центнерыень хурьгадай эдихэ үбһэн гэжэ үлөөгдэнэ. Мүн түл абахадаа эдюулхэ үбһэн хадаглагдадаг байна. Бэшэ үбһэ тэжээлээ бүхыдэнь газаагаа оруулжа, тэрэнээ һара һараар хубаадаг байха юм. 1970—1971 оной үбэлжэлгын үедэ томо хонин бүридэ сүүдхэдэ 0,8—0,9 килограмм үбһэ, зелёнко, 0,3—0,4 килограмм таряа талханай зүйл хүртөө. Эдэнь бүхыдөө 0,71 тэжээлэй единицэ боложо, 80 грамм бэедэ шэнгэстэй протеин хүртэнэ гээшэ. Теэд энэ тэжээл зоотехническэ нормоһоо бага болоно. Дуталдаһан тэжээлээ яажа хүсэлдүүлхэб?

Совхозой таряалан үбэлдөө саһа багатай, саһагүй тооной байдаг гээшэ. Тиимэһээ тэдэнэр хонидоо бүхэли үбэлдөө таряанай узуураар адуулжа гарадаг. Үбэлэй шанга хүйтэнэй үедэл Евсюковой бригада хонидоо дулаан байрада оруулдаг. Хэрбээ түл абахагүй байбал, дулаан байрада оруултагүйшье байжа магад. Теэд эдэнэр хонидой хурьгалтар байра соогоо дулаа оруулха, шэбхээ зузааншаг болгохо гэжэ хүсэдэг байна бшуу.

Хонидой дорохи дэбдихэр тушаа Иннокентий Михайлович ехээр анхардаг.

— Хуурай хохир байра соо дэбдихэдэ угаа зохид, байра хододоо хуурай байдаг, — гэжэ нүхэр Евсюков хөөрэнэ. — Байра соогоо шиигтэй болоол һаа, элдэб үбшэ хабшан тодорхо, хурьгад гарзалжа болохо.

Тиимэһээ Евсюковтоной бригада хабартаа, зундаа хүсэд хүрэхэ хохир обоолжо абадаг заншалтай. Хохирынь шобхоор оройлогдодог. Зүгөөр һайнаар бэлдэгдэһэн хохир нооһоной гээлтын 99 процентые абардаг, тэжээлэй хахадыень арьбалдаг гэжэ ахалагша хонишон мэдүүлбэ.

Хонидойнь байра зоотехническэ нормын ёһоор 800 хурьга абахаар түхеэрэгдэнхэй. Тиигэбэшье хонишод өөһэдынгөө хүсөөр нэгэ хуушан байра заһажа, байраяа үргэдхэһэн байха юм. Хурьгадай 3 һаратай болохолоорнь эхэһээнь һалгаажа, тэрэ хуушан байра соогоо байлгадаг гуримтай.

Гурбан һаратай болоһон томо хурьгад эхэеэ дэхэжэ муудуулдаг, — гэжэ Иннокентий Михайлович ажаглаба. — Тиимэ томо хурьгад эхынгээ нооһо муудуулдаг, нооһо залгижа өөһэдөөшье гарзалдаг.

һая түрэһэн нялха хурьгад таба хонотороо эхэтээ суг байлгагдана. һүүлээрнь 20—20 толгойгоор амяарлагдана. Энэ бүлэгтэ 15 үдэр соо байлгагдана. Удаань 100—150 хурьгатай сакманууд эмхидхэгдэнэ. Гурбан һаратай болоһон хурьгадынь ондоо байрада оруулагдана.

Сакмануудые бүридхэхэ гээшэ хонишодой тон орёо хүдэлмэри байха юм. Ехэ бүлэгтэ ороһон хурьгад эхэеэ олонгүй байжа, заримдаа хооһоор үлэшэдэг. Тиимэһээ хурьгадые эхэдэнь һайса дадхаажа, томо бүлэгтэ оруулдаг байна. Тамираар һула, эхир хурьгад ондоо тусхай таһалга соо харууһалагдадаг. Тэдэ хурьгад онсо харууһалагдадаг, эдеэлүүлэгдэдэг байна.

Эхэ хонидой һүтэй байхын тулада Иннокентий Михайлович хурьгалһануудтаа силос үгэдэг юм. Хонидой хурьгалһанай удаа һарын туршада силос эдюулдэг. Энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ нүхэр Евсюков хонидтоо куузнку эдюулээд туршаха хүсэлтэй. Юуб гэхэдэ, куузику эдиһэн мал һү шэмэтэй байна бшуу.

Иннокентий Михайлович түл абалгада эгээн ехэ анхарал табидаг. Бригадын бүхы гэшүүд шэнэ түл абаха талаар мэргэжэл шадабари ехэтэй. Хурьгадай түрэхэлөөр лэ тэрэниие эхэдэнь долёолгожо хуурай болотор аршаад, хамар, шэхыень сэбэрлээд, хүйһэндэнь йод түрхидэг юм. Тиигээд эхынь хүхэнэй түрүүшын дуһал һү һаажа хаяад, дэлэнгэйнь захаархи нооһо хайшалжа абаад, хурьгадаа хүхүүлдэг заншалтай.

Түрүүшынхеэ хурьгад эхэеэ 30—40 минутын туршада хүхэдэг. Энэ үедэ хурьгадай бэе хатажа, тэдэнь хүл дээрээ тогтодог болоно. Эрдэмтэдэй туршалга хээд үзэхэдэ, эхэеэ хүхэжэ байһан хурьгад шэгнүүрээ 1 килограммаар нэмээхын тула 4—5 литр һү хүхэжэ абадаг байна. Тиимэһээ хурьгадай шэгнүүрые сүүдхэ бүридэ 100 граммаар нэмээхын тула 400—500 грамм һүн хэрэгтэй болоно. Теэд энэ үедэ эхэ хонид сүүдхэдээ 1—1,2 килограмм һү үгэхэ аргатай. Тиимэһээ эхэ хонидой һү ехэтэй байгаа һаа, хурьгад түргэнөөр түлжэхэ ушартай.

Саашанхи үдэрнүүдтэ хурьгад эхэеэ 2—3 час болоод лэ хүхэжэ байдаг. Хурьгадай түрэһөөр 2 недели болохолоор хонишод тэдэндэ үбһэ, таряа талханай зүйл эдюулжэ һургана. Тиихэдээ хурьгадта саг үргэлжэ һайхан уһа, дабһа, мел, нарһанай шэлбүүһэ заабол табижа үгэдэг гуримтай.

Гурбан һараһаа дээшэ болоһон хурьгадаа бэлшээжэ һургадаг байна. һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, эхэсэ хүхэжэ, сэбэр агаарта ябажа байһан хурьгад шэрхи һайнаар түлжэдэг, үхэл гарзагүй гарадаг, хойшодоо ашаг шэмэ ехэтэй мал болодог гээшэ.

МҮНГЭН ТООТОЙ

ЕВСЮКОВОЙ бригада ажахын тоосоондо оруулагданхай. Зүгөөр мүнөө дээрээ энэ шухала арга хүсэдөөр нэбтэрүүлэгдээ гэхын аргагүй. Тиигэбэшье оршо гаршаяа тэдэнэр тоолożо һуранхай.

Хонишодой жэлэй эхилхын урда тээ тэдэнэртэ жэлэй даабари хүргэгдэдэг. Жэшээнь, жэлэй туршада 26.925 түхэригэй олзо доход абаха, 20.925 түхэригэй гаргаша хэхэ, бүхыдөө 6.000 түхэригэй сэбэр олзо совхоздоо оруулха гэһэн жэшээтэй.

Олзонь гол түлэб нооһо абаһанһаа, малай шэгнүүр нэмээһэнһээ ородог. Гаргашань хонишодой ажалай түлөөһэнһөө, гаргашалагдаһан тэжээлһээ, трактор, машина, мори, электрын элшэ хүсэ хэрэглэһэнһээ, элдэб жэжэ хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаһанһаа, мүн бусад гаргашаһаа бүридэдэг байна.

Ажахын тоосоо хэрэглэхэһээ урид хонишодто элдэб олон юумэ хэһэнэй түлөө салин түлэгдэдэг байгаа. Тэрэниие бултыень һанажа ябаха аргагүй байгша һэн. Харин мүнөө иимэ юумэн үзэгдэхэеэ болёо. Хонишодой бригада жэл соо хэхэ даабаряа дүүргэхэ, үлүү гаргаша хэхэгүй гэжэ оролдоно. Хэрбээ түсэбэй ёһоор гаргашалагдаха мүнгэн зөөриеэ алмажа шадаа һаа, тэдэнэрэй салин хүлһэн нэмэхэ гэжэ ойлгоно. Хэрбээ нооһо түсэбһөө үлүү хайшалаад, 100 хонин бүриһөө олон хурьга абаад байбал, хонишодой салин бүри ехэ байха жэшээтэй.

— Бидэнэр гаргашалагдаһан түхэриг бүхэнһөө 50—60 мүнгэнэй сэбэр олзо оруулха гэжэ оролдогшобди, — гээд Иннокентий Михайлович хөөрэнэ.—Мүнөө хэн нэгэн манда туһалха аа гү гэжэ хүлеэжэ байдаггүй, харин үүдэ үрхээ, хашаа хорёогоо өөһэдөө заһажархидагбди. Энэ ушарта үлүү мүнгэн һалахагүй байна ха юм.

Урдань байрын сонходо шэл хүүлхын, үбһэ, тэжээл асаруулхын, байраяа заһуулхын тула отделениие эрхилэгшын хойноһоо хэдэн үдэр ябадаг байбал, мүнөө эдэ бүгэдые хонишод өөһэдөө хэжэрхинэ. Тиимэһээ ажахын тоосоондо ороһон хонишод отарынгаа ёһотой эзэниинь болонхой гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

Евсюковой бригадада газар, техникэ, мори унаа даалгагданхай. Тиимэһээ тэдэнэр өөһэдөө сабшалангаа үтэгжүүлнэ, уһална. 1970 ондо Евсюковой бригадынхид 12.116 түхэриг сэбэр олзо совхоздоо оруулаа. Эндэ гаргашалагдаһан 1 түхэриг бүхэниинь 1 түхэриг 47 мүнгэн олзо оруулһан жэшээтэй. Продукци абалгада бүхыдөө 1979 ажалта үдэр гаргашалагдаа. Тэрэнэй 880-ниинь нооһо абалтада, 1099-ниинь түл абалтада, түлжүүлгэдэ гаргашалагдаа. Эндэ абтаһан нооһоной центнер бүхэниинь 362 түхэригтэ болонхой. Түсэбэй ёһоор 367 түхэриг байха байгаа.

— Ажахын тоосоон гээшэ маанадай нюдэ нээжэ үгөө, — гээд, Иннокентий Михайлович хөөрэжэ ороно.—Урдань жэжэ божо гэжэ һанадаг юумэмнай мүнөө шухалада тоологдоно. Хонидной үбһэ тэжээлээр таһалдахаяа болижо, тэжээлнай газаагаа бэлэн байдаг болонхой. Ажахын тоосоон гээшэ эхэ хонидоо нарин һайнаар харууһалжа, ашаг шэмэ ехээр абахые уряална бшуу. Бригадамнай нэгэшье хони һубай гаргахагүй, нэгэшье хурьга гарзалуулхагүй гэжэ оролдоно. Байгша ондо отарын 100 хонин бүриһөө 106 хурьга түлжүүлэгдэнхэй, — гээд ахалагша хонишон хөөрэжэ дүүргэнэ.

Иигэжэл ажалша бэрхэ Иннокентий Михайлович Евсюковой бүлэ, тэдэнэрэй хани нүхэд эрэлхэг зоригтойгоор хүдэлжэ байна гээшэ. Хонин ажал дээрэ хэдэн арбаад жэлдэ хүдэлжэ байхадаа дүй дүршэл ехэтэй, мэргэжэл шадабаритай болонхой. Энэ үедэ ойлгожо абаһан юумэеэ Иннокентий Михайлович залуушуулда, һая хонишон болоһон хүнүүдтэ ойлгуулжа үгэхые хүсэдэг. Оролдосотой һайнаар хүдэлхэ, шэнэ онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, ниитынгээ баялигые арьбадхаха гээшэ энэ коллективэй үдэр бүриин хэрэг болонхой. Үсэд шангаар ажаллаһанайнгаа түлөө, хонин ажалай хүгжэлтэдэ ехэ хубитаяа оруулһанай түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар энэ жэлдэ Иннокентий Михайлович Евсюков Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай.

О. БОДОНОВ,
журналист.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хонишон И. М. Евсюков ажал дээрээ. 2. Иннокентий Михайловичай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада. 3. И. М. Евсюковой отарын хонидой шэнэ байра.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

1972 ондо Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Гүрэнэй бюджет тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Статья 1. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиhан Буряадай АССР-эй 1972 оной Гүрэнэй бюджедые оршо ба гаршын талаар 141125 мянган түхэригөөр баталха.

Статья 2. 1972 оной Гүрэнэй бюджедтэ гүрэнэй болон кооперативна предприятинуудhаа, организацинуудhаа орохо олзо оршонуудые эрьесын налогhоо, үйлэдбэриин, жасын түлэhэнhөө, олзоhоо үлэhэн мүнгэнhөө, олзын түлбэриhөө, подоходно налог болон гүрэнэй бусад орохынуудhаа орохо доход хамтадаа 98632 мянган түхэригөөр баталха.

Статья 3. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ 1972 ондо арадай ажахыда hомололгын гаргашануудые—промышленностиие, хүдөө ажахые, харгы замай ажахые, гэр байрын коммунальна ажахы болон арадай ажахын бусад hалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнэй hомололгын гаргашануудые хамта дээрэнь 36797 мянган түхэригөөр тогтоохо.

Статья 4. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ 1972 ондо социальна, культурна хэмжээ ябуулгануудта—ниитэ эрдэмэй hургуулинуудые, техникумүүд, библиотекэнүүд, клубууд, театрнууд, хэблэл болон гэгээрэлэй, соёлой болон бусад хэмжээ ябуулгануудта; больницанууд, хүүгэдэй яслинууд, санаторинууд болон элүүрые хамгаалгын, физкультурын болон бусад эмхи зургаануудта; пенси болон тэдхэмжэдэ хамтадаа 98188 мянган түхэриг hомолхо.

Статья 5. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет соо 1972 ондо гүрэнэй захиргаанай зургаануудта 4316 мянган түхэриг hомолхоор тогтоохо.

Статья 6. Буряадай АССР-эй 1972 оной республиканска бюджет оршын ба гаршын талаар 39881 мянган түхэригөөр тогтоохо, 1973 оной январиин 1-дэ эрьесын кассын мүнгэн хамтадаа 1200 мянган түхэригөөр тогтоохо.

Статья 7. 1972 ондо аймагуудай, Улаан-Үдэ городой бюджедүүдэй оршо ба гаршань 101123 мянган түхэриг байхаар, 1973 оной январиин 1-дэ эдэ бюджедүүдээр эрьесын кассын мүнгэн 4000 мянган түхэриг байхаар тогтоохо, тэрэ тоодо:

(Мянган түхэригөөр)

Аймагууд	1972 оной оршо ба гаршанууд	1973 оной январиин 1-дэ байха эрьесын кассын мүнгэн
Баргажанай	3352	160
Баунтын	2889	140
Бэшүүрэй	3562	170
Зэдын	3872	180
Яруунын	2798	130
Загарайн	4262	210
Захааминай	4691	220
Кабанскын	6503	280
Хэжэнгын	2411	110
Хурамхаанай	2680	120
Хяагтын	6020	280
Мухар-Шэбэрэй	3435	150
Ахын	883	40
Прибайкалиин	3290	160
Хойто-Байгалай	1844	100
Сэлэнгын	4978	230
Түнхэнэй	3692	160
Улаан-Үдын	3711	170
Хориин	2881	140
Улаан-Үдэ хото	33369	850

Статья 8. Арад зонhоо татагдадаг подоходно налогhоо, эрьесын налогhоо 1972 ондо орохо түлбэринүүдые аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ иимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо:

Аймагууд	Түлбэринүүдэй процент: ажалшадhаа ородог подоходно налогhоо	эрьесын налогhоо
Баргажанай	100	88,2
Баунтын	100	93,2
Бэшүүрэй	100	98,6
Зэдын	100	95,5
Яруунын	100	83,7
Загарайн	70	32,9
Захааминай	100	99,1
Кабанскын	100	29,5
Хэжэнгын	100	67,1
Хурамхаанай	100	81,3
Хяагтын	100	64,7
Мухар-Шэбэрэй	100	86,5
Ахын	100	79,0
Прибайкалиин	60	76,5
Хойто-Байгалай	100	89,9
Сэлэнгын	40	23,7
Түнхэнэй	100	90,7
Улаан-Үдын	100	29,3
Хориин	100	67,1
Улаан-Үдэ хото	30	45,1
Республикын	—	42,9

1972 ондо аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ түлбэринүүдые иимээр баталха гэбэл:

а) колхозуудhаа татагдадаг подоходно налогhоо, кооперативна предприятинуудhаа, ниитын организацинуудай ажахын зургаануудhаа татагдадаг подоходно налогуудhаа, хүдөө ажахын налогhоо, бага бүлэтэй, гэр бүлэ болоогүй хүнүүдhээ татагдадаг налогhоо, ой модоной олзоhоо, 1972 оной эд бараанай, мүнгэнэй лотерейhээ орохо түлбэринүүдые 100 процентээр тогтоохо;

б) 1972 ондо тараагдаха гүрэнэй 3 процентнэ дотоодын шүүбэриин урьhаламжаhаа орохо мүнгэ 50 процентээр тогтоохо;

в) кооперативна болон ниитын организацинуудай эд зөөриин hайн дуранай страхованиhаа, харгы замда ябагшадай уялгата страхованиhаа болон бусад уялгата страхованиhаа орохо мүнгэ зөөриин 10 процент, арад зоной эд зөөриин страхованиhаа орохо түлбэриин ... процентые тогтоохо.

Статья 9. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон hалбаринуудай комиссинуудай тобшололнууд соогоо Буряадай АССР-эй 1972 оной Гүрэнэй бюджедтэ оруулhан дурадхалнууд болон hанамжануудые, тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй заседанинууд дээрэ депутадуудай хэлэhэн дурадхалнууд болон hанамжануудые хаража үзэхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха, РСФСР-эй Верховно Соведэй баталhан РСФСР-эй 1972 оной Гүрэнэй бюджедтэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баталhан Буряадай АССР-эй 1972 оной арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй бюджедтэй зохилдуулан, Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай оршо болон гаршануудай балансуудта, хамтадхаhан сметэнүүдтэ, аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдтэ зохихо заhабаринуудые оруулжа, шиидхэбэринүүдые абахыень даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1971 оной декабриин 23.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ БАРИЛГА БА АРХИТЕКТУРЫН ХЭРЭГЫЕ ЭРХИЛХЭ УПРАВЛЕНИИН НАЧАЛЬНИГЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ДЭРГЭДЭХИ ГҮРЭНЭЙ АЮУЛГҮЙЕ САХИХА КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫЕ ТОМИЛХО БА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй барилга ба архитектурын хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин начальнигаар нүхэр Суров Василий Федоровичые томилхо тухай 1971 оной сентябриин 8-най; Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Волков Вениамин Арсеньевичые баталха тухай 1971 оной декабриин 20-ной;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшын уялгаhаа нүхэр Пастухов Федор Сергеевичые сүлөөлхэ тухай 1971 оной декабриин 20-ной Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1971 оной декабриин 24.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШООР НҮХЭР Е. Н. МОРОКОВАЕ ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй Түрүүлэгшын орлогшоор нүхэр Морокова Екатерина Николаевнае һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1971 оной декабриин 24.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай, Буряадай АССР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) 44-дэхи статьяда хубилалта оруулха тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

«Буряадай АССР-эй коммунальна ажахын министерствые Буряадай АССР-эй гэр байрын коммунальна ажахын министерство болгон хубилгаха тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй 1971 оной октябриин 5-най Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Конституциин 44-дэхи статьяда хубилалта оруулжа, энэ статьяе иигэжэ найруулха гэбэл:

Статья 44. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй Верховно Соведээр иимэ бүридэлтэйгөөр байгуулагдадаг гэбэл:

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор;

Буряадай АССР-эй Министрнүүд:

Арад зоной эрилтэ хангадаг;

Дотоодын хэрэгүүдэй;

Гэр байрын коммунальна ажахын;

Элүүрые сахилгын;

Соёлой;

Ой модоной ажахын;

Мелиораци болон уһанай ажахын;

Нютагай промышленностиин;

Эдеэ хоолой промышленностиин;

Гэгээрэлэй;

Хүдөө ажахын;

Социальна тэдхэмжын;

Худалдаа наймаанай;

Финанснуудай;

Юстициин;

Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ;

Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидени ба радио дамжуулгын комитедэй түрүүлэгшэ;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй түрүүлэгшэ;

Управленинүүдэй начальнигууд:

Барилгын болон архитектурын хэрэгүүдые эрхилхэ;

Ажалай хүсэ хэрэглэхэ талаар;

Барилгын материалнуудай промышленностиин;

Хангалгын ба худалдалгын;

Автомобильна харгынуудые бариха ба заһабарилха;

Түлишын промышленностиин;

Сэнгүүдэй таһагай начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1971 оной декабриин 24.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй аймагай, городой, городтохи районно Совет тухай Буряадай АССР-эй Хуулинуудые хүсэндэнь оруулха тухай

«Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагай Совет тухай» ба «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай городой, городтохи районно Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулинуудай абтаһантай дашарамдуулан, Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

1. «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагай Совет тухай» ба «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай городой, городтохи районно Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулинуудые толилогдоһон сагһаань эхилжэ хүсэндэнь оруулха.

2. Буряадай АССР-эй мүнөө хүсэндөө байһан хуули ёһонуудые «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагай Совет тухай» ба «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай городой, городтохи районно Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулинуудтай зохилдуулан хэрэглэхэһээ урда тээ аймагай, городой, городтохи районно Соведүүдэй ажал ябуулгые тодорхойлдог тогтоол заабаринуудай эдэ Хуулинуудта зөришэлдөөгүй һаань хэрэглэжэ болохо гэжэ тогтоохо.

3. Буряадай АССР-эй хуули ёһонуудые «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагай Совет тухай» ба «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай городой, городтохи районно Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулинуудтай тааруулан зохёохо хэрэгые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ даалгаха.

4. Буряадай АССР-эй правительствын шиидхэбэринүүдые «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагай Совет тухай» ба «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай городой, городтохи районно Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулинуудтай тааруулан зохёохо хэрэгые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной декабриин 24.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ. Тус заводой түбэй лабораториин металлографическа таһагта түмэр түдэгэнүүдэй доторой байгууламжын микро ба макроанализ хэнэ. Эндэ орёо онъһон люминицентнэ дефектоскоп, металлографическа микроскопууд харагдана. Манай фотокорреспондент С. Балдуевай зураг дээрэ металлографическа таһагай лабораториин коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Тамара Ревина.

Түбэй лабораториин механическа таһагта арба найман жэл ажаллажа ябаһан, коммунис ажалай ударник Тамара Яковлевна Каневскаягай ажалдаа байхыень харанат. Энэ таһагта түмэрэй механическа шалгалта хэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УНШАГШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

Захааминай аймагай нютаг бүхэндэ һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ шэнэ барилганууд олоор бодхоогдожо байна. Илангаяа аймагай эд хэрэглэгшэдэй обществын барилгашад шэнэ магазин, столово болон складуудые олоор барина. Эндэхи Харацай нютагһаа эхилээд, Далахай хүрэтэрхи тосхон бүхэндэ магазинуудай шэнэ байшангууд баригдажа, ашаглалгада оруулагданхай. Тиихэдэ томохон тосхонуудтахи эдеэ хоолой магазинуудай дэргэдэ түргэн муудадаг продуктнуудые хадагалха складууд (холодильнигууд) баригдаһан байна.

Мүн тиихэдэ столовонууд баригдана. Санагын совхозой, «Коммунизмын зам» колхозой түб һууринуудта столово баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ Бургалтайн Адаг тосхондо («Сельхозтехника» нэгэдэлэй оршодог нютаг) столово худэлдэг байха юм.

«Коммунизмын зам» колхозой центр Дүтэлүүр тосхондо худалдаа наймаанай түб бии болгогдонхой. Тэндэнь магазинууд, столово бии юм. Тус худалдаа наймаанай түб болбосон түхэлтэй болгогдонхой.

Цахир — аймагай томохон тосхонуудай нэгэн мүн. Тэндэ худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой олохон эмхинүүд бии. Мүнөө тэндэ эдеэ хоолой шэнэ магазинай байшан баригдажа дүүргэгдээд, һаяар ашаглалгада тушаагдахань.

Аймагай эд хэрэглэгшэдэй обществодо ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйладаг модошо дархашуул олон юм. Тэдэнэй тоодо Д. Галданов, И. Доржиев болон бусад оролсоно. Тэдэнэр үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Иигэжэ аймагай малшад, таряашадые худалдаа наймаагаар һайнаар хангахын тула эд хэрэглэгшэдэй обществын хүдэлмэрилэгшэд оролдожо байнхай.

Б. ШОЕНОВ.
хүдөө бэшэгшэ.

МАНАЙ ИЛАЛТЫН ЭХИН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ХОЁР ДАХИН ГЕРОЙ, АРМИИН ГЕНЕРАЛ Д. Д. ЛЕЛЮШЕНКО ХӨӨРЭНЭ

Совет хүн бүхэнэй сэдьхэл хүдэлгэдэг үдэрнүүд, хэрэгүүд совет арадай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түүхэдэ олон. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай эгээн шанга үе—Москвагай түлөө тулалдаан тэдэнэй тоодо ороно.

Гитлеровскэ сэрэгүүдые Москва шадар бута сохижо эхилһээр 30 жэлэй ойе оромнай тэмдэглэжэ байна. Энээнтэй дашарамдуулан, армиин генерал **Д. Д. Лелюшенкэдэ** ТАСС-ай корреспондент хандажа, Москва шадарай тулалдаанай удха шанар тухай хөөрэхыень гуйба. 1941 ондо генерал-майор Дмитрий Данилович Лелюшенко ниислэл хотые хамгаалагша 5-дахи армиие, удаань 30-дахи армиие командалһан юм. Энэ үеэр дайшалхы нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой байгаа. Командованиин даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө бүри 1940 ондо Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Д. Д. Лелюшенко Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда эхинһээнь һүүл хүрэтэр хабаадаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ сэрэгэй хэдэн округуудые дааһан байна.

— Москвагай түлөө тулалдаан, —гээд Д. Д. Лелюшенко хөөрэнэ, —сохилтынгоо шангын талаар, сэрэгүүдэйнгээ тоогой талаар, мүн үрэ дүнгөөрөө дэлхэйн хоёрдохи дайнай тон ехэ тулалдаануудай нэгэн байһан.

1941 оной намар гитлеровецүүд Москвае добтолходоо, миллион гаран хүнтэй шэлэгдэмэл 77 дивизи, 14 мянга гаран ехэ буу болон миномёдуудые, 1700 танк, 950 самолёт хэрэглэһэн юм. Дайсан туйлай ехэ гээлтэ хоролтодо оробошье, сентябриин һүүл багта Ярцево, Жуковкада (Брянскһаа баруун-хойшоо 60 километртэ) хүрөөд, урагшаа тэгүүлжэ байгаа. Сентябриин 30, октябриин 2-ой үеэр гитлеровецүүд гол сохилтоёо Вязьма-Гжатскаар, хоёрдохи сохилтоёо Орёл-Тулаар дамжуулан, Москвае саагуурһаа добтолоо һэн. Дайсан октябриин һүүл тээшэ Волоколамск, Нара гол, Тулада туласа ерээ бэлэй. Эндэ фашис-дээрмэшэдэй түрүүшын добтолго һуларан бууража, дайсан оборонодо ороһон юм.

Ниислэл хотынгоо түлөө байлдаануудта совет арад, совет сэрэгшэд олоороо шэн габьяа гаргаа һэн. Улаан Армиин олон частьнууд, соединенинүүд эрэлхэг зоригой ба сухаришагүй баатаршалгын гайхамшаг жэшээнүүдые харуулаа.

Коммунис парти болон Совет правительство, ахамад дээдэ командованиин ставка Москвае хамгаалга эмхидхэһэн юм. Партиин ЦК-гай, МК болон МГК-гай секретарь А. С. Щербаковой октябриин 17-до радиогоор хэлэһэн үгэ һанагдана. Центральна Комитедэй даалгабаряар тэрэ үгэ хэлэхэдээ, Москва шадар тохёолдоһон шахардуу шанга байдалые тайлбарилаа һэн. «Москвагай түлөө шэн нэтэрүүгээр, хамаг хаба шадалаараа, шуһанайнгаа һүүлшын дуһалай дууһатар тэмсэхэбди. Юунэйшье болоо һаа, гитлеровецүүдэй түсэбые заатагүй буруу һүргэхэ ёһотойбди»,—гэжэ А. С. Щербаков хэлээ бэлэй. Дайнда хэзээшье илахабди гэжэ Москвае хамгаалагшад, бүхы совет арад баатаар этигэдэг байгаа.

Москвагай партийна организаци ниислэл хотоёо хамгаалхын тула арадай сэрэгэй 12 дивизи, истребительнэ батальон, 100 үлүүтэй тусгаар отрядуудые һайн дураар байгуулһан юм. Олонхинь коммунистнууд, комсомолшуудһаа бүридэнхэй байгаа. Москваһаа 100 мянган коммунистнууд, 260 мянган комсомолецууд фронт ошоһон байха.

Сэрэгүүдтэхи коммунистнууд, комсомолшуудай тоо улам олошоржо байба. Минии командовалдаг 5-дахи армида Алас-Дурна зүгһөө ерэһэн 32-дохи стрелково дивизиин 133-дахи артиллерийскэ полк бүхыдөө коммунистнуудһаа бүридэнхэй байһан юм. Москвае хамгаалагшад арад зонойнгоо дэмжэжэ байһые саг үргэлжэ үзэдэг, мэдэрдэг байгаа. Яахадааб гэхэдэ, тэрэ үеэр «дайсание Москва хүдар бү табигты, үхэтэрөө тулалдагты!» гэһэн уряатай хэдэ мянган бэшэгүүд фабрика, заводуудай ажалшадһаа үдэр бүри ерэжэл байдаг һэн.

Москва шадархи һүрөөтэй шанга тулалдаанда И. В. Панфиловай, А. П. Белобородовой соединенинүүдэй сэрэгшэд, К. И. Петровой гвардеецүүд, Л. М. Доваторай, П. М. Давыдовай кавалеристнүүд, И. С. Безуглын десантнигууд, А. А. Демидовэй, С. И. Руденкын, М. М. Громовой болон бусадай лётчигууд Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые суурхуулаа. Тульска буу зэбсэг бүтээгшэд түрэл городоо хамгаалан, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь В. Г. Жаворонковай хүтэлбэри доро эрид шангаар тулалдаа һэн. А. Н. Ермаковой, удаань И. В. Болдиной командовалһан 50-дахи армиин сэрэгшэдэй баатарлигаар дайлалдажа, гол зорилгоёо дүүргэхэ арга олгоо бэлэй.

Совет сэрэгүүдэй баатарлигаар тулалдаһанай ашаар гитлеровецүүдэй добтолго зогсоогдоод, бидэнэр хаҳад һара соо хүсэеэ һэльбэхэ аргатай болоһон байгаабди. Энэ хугасаа соо частьнууд, соединенинүүдтэ хүнүүд, техникэ нэмэжэ ерээд, Москвамнай хэрэм мэтэ болгогдоо һэн. Ноябриин 7-до Улаан талмай дээрэ сэрэгэй парад болоһон юм. Парадта хабаадаһан сэрэгшэд талмай дээрэһээ фронт ошоо бэлэй.

Фашистнууд Москвае абаха гэһэн хоёрдохи добтолгоёо ноябриин 15-да эхилээ һэн. Илангаяа шанга байлдаанууд минии командовалдаг — 30-дахи, армиин генерал К. К. Рокоссовскиин — 16-дахи армиин участогууд дээрэ болоһон байха. Эндэ гитлеровецүүд танкова хоёр бүлэгэй, полевой хоёр армиин хүсөөр добтолһон байгаа. Илангаяа шанга тулалдаанууд боложо, зарим объектнүүд болон һуурин тосхонууд хэды дахин гарһаа гарта ородог һэн. Манай сэрэгүүд һөөмэйшье шэнээн газар хамгаалжа, айхабтар тэсэмгэйгээр дайлалдаа бэлэй. Дубосеково гэжэ разъездын хажууда 316-дахи дивизиин 1075-дахи полкын 28 сэрэгшэд ноябриин 16-да хэтэдээ мартагдахагүй баатаршалга гаргаа һэн. Политрук В. Г. Клочков түрүүтэй эдэ баатарнууд дайсанай 50 танкын хабаадалгатай добтолго сухарюулһан юм. Энэ баатаршалга Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түүхэдэ алтан үзэгөөр бэшэгдээ.

Фашис эзэмдэгшэд урагшаа тэгүүлһээр байжа, зарим участогуудта Москваһаа 25—30 километрэй зайда хүрэһэн байха. Гэбэшье ноябриин һүүл тээшэ дайсан һуларһа, тэрэнэй шэлэгдэмэл дивизинүүдэй арга хабань барагдаа һэн.

Совет командовани тэрэ үеэр стратегическэ нөөсэ хүсэ асаржа, һөөргэдэхэ добтолго бэлдэһэн, тэрэнээ декабриин 5-6-наар эхилһэн байна. Армиин генерал Г. К. Жуков, генерал-полковник И. С. Конев, Советскэ Союзай маршал С. К. Тимошенко гэгшэдэй командовани доро Баруун, Калининска, Баруун-Урдахи фронтнуудай сэрэгүүд дайсанай мэдээгүй байтар, контрдобтолго хэһэн юм.

Манай сэрэгүүдэй хүсэтэ добтолгые тэсэжэ шадангүй, дайсан гэдэргээ сухариха баатай болоо һэн. Улаан Арми 11 мянга үлүүтэй тосхон, тэрэ тоодо Калинин, Калуга гэжэ областной хоёр центрые сүлөөлөө бэлэй. Дайсад Москваһаа 100—250 километрэй зайда намнагдаһан байгаа.

Гитлеровскэ армиие Москва шадар бута сохиһон ушар сэрэгэй-политическэ туйлай ехэ удха шанартай байһан. Тэрэ сохилто Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай, дэлхэйн хоёрдохи дайнай ябасада шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн юм. Стратегическэ үүсхэл Улаан Армиин гарта ороо бэлэй. Москва шадар манай Улаан Арми ерээдүйн илалтануудайнгаа һуури табиһан, вермахт «диилдэхэгүй» гэдэг үгэ хүүрэй худал байһые элирүүлһэн, «сахилгаан мэтэ түргэн дайн» тухай гитлеровскэ түсэбүүдые эсэслэн буруу һүргэһэн байна.

Манай сэрэгүүдэй Москва шадар туйлаһан илалтань уласхоорондын ехэ удха шанартай байгаа. Богоол болгогдоһон арадуудай зориг бадаруулан, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэйнь эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлһэн, антигитлеровскэ коалици бэхижүүлһэн түүхэтэй.

Москва шадарай тулалдаан хадаа фронт дээрэ дайлалдажа ябаа сэрэгшэдэй, мүн ара талада ажаллажа байгаа зоной олоороо баатаршалга гаргажа байһые, Улаан Армиин сэрэгшэдэй зориг түгэлдэр байһые харуулаа. 46 часть болон соединенинүүд гвардейскэ болгогдоһон, хэдэ мянган командирнууд, сэрэгшэд орденууд, медальнуудаар шагнагдаһан юм. Ниислэл хотые хамгаалалсахадаа шалгарһан 110 хүндэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Москва шадар фашис сэрэгүүдэй бута сохигдоһоор 30 жэлэй ойе совет арад политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Эхэ оронойнгоо экономическа, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые улам хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ программа хараалһан КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула манай арад шаргмайн ажаллажа байна.

Коммунис партиин, Совет правительствын оролдолгоор манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ракетно-ядерна зэбсэг хүрэтэрөө эгээн шэнэ, дайшалхы техникээр хангагданхай.

Иимэ техникэ эгээн һайн бэлэдхэлтэй хүнүүдэй гарта байдаг. Арми болон флодой частьнууд, подразделенинүүд дайшалхы, политическэ бэлэдхэлдэө шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө мүрысэнэ. Эдэнэр парти, правительствын уряагаар ямаршье сагта социалис Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн.

ЁЛКЫН ДУУНУУД ЗЭДЭЛНЭ

Буурал сагаан жабараар тооһорон, хүйтэн үбэлнай морилжо ерэбэ. Үглөөгүүр эртэ газаа гарахада, модод бултадаа сэн-бун болошонхой, холоһоо мүнгэтэн харагдана. Гудамжаар алхалалдаһан хүнүүдэй аманһаа уурал гарана, хүл доронь саһан шаршаганажа, хэнэйшьеб хомхойгоор сээхэр жажалһые һануулна.

Үхибүүд бултадаа баяртай. Шэнэ жэлэй ёлко боложо, хонгёо дуунууд зэдэлхэнь ха юм. Жабар-үбгэн, саһан хүүхэн үхибүүдтэ айлшалжа, бэлэг сэлэгүүдые хубаахань.

Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой 20-дохи һургуулида декабриин 28-һаа эхилжэ ёлкын дуунууд ирагуугаар зэдэлээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: жаргалта ороной үхибүүд. Жабар-үбгэн—10-дахи «В» классай һурагша Саша Колмаков. Саһан хүүхэн—10-дахи «А» классай һурагша Наташа Ожигова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ЗАНШАЛААР

Горнын, барабаанай нэжэгэнэмэ абяан доро соёлой байшангай үүдэн нээгдээдхибэ. Тиихэлээрнь улаахан галстугтай пионернүүдтэ үдэшүүлһэн аба, эжынэр орожо ерэнэ. Тэдэнэй мүр дээгүүрнь лентэнүүд намилзана, гар дээрэнь нарай үхибүүн нойрсоно.

Клубай сценэ дээрэ сэхэ гараһан бэсэрээ тэдэнэр тусгаар табигдаһан һууринуудые эзэлбэ. Хажуугаарнь үнөохил улаан галстугтай һурагшад жэрылдэхэ юм. Сценын хана дээгүүр аяр шара наран, тэрэнние тойроод золтой үхибүүдэй шарай зурагданхай, алталма үгэнүүдээр:

Хододоо наран байг лэ,
Хододоо замби байг лэ,
Хододоо эжы байг лэ,
Хододоо би байһуу

гэжэ бэшээтэй харагдана.

Президиумдэ хүндэтэ һуури эзэлһэн нүхэд баяр ёһололой оршон байдалда сугларагшадые амаршалба. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо шэнэ эрхэтэнэй түрэхэдэ, тэрэ ушар ниитээр тэмдэглэгдэдэг болонхой. Нютаг дээрээ һайн һайхан заншал эхилһэн колхозой хүтэлбэрилэгшэд, гэшүүд, түрэлхид эндэ сугларaa.

Тракторист Прокопий Алексеевич Екатерина Илларионовна хоёр Лариса гэжэ басагатай болоо. Мүн С. Ц. Цыденовэй бүлэдэ түрэһэн басаганда Лидия гэжэ нэрэ үгтэнхэй.

Партийна эхин организациин секретарь А. В. Ишигенов түрэлхидые гэр бүлынь баяраар амаршалха зуураа, тэдэндэ жаргал хүсөө.

Элхиин сельсоведэй секретарь Л. К. Борисова хүүгэдэйнь түрэһэн тухай үнэмшэлгэ түрэлхидтэнь барюулба.

Удаань амаршалгын дулаахан үгэнүүдые колхозой правлениин гэшүүн Г. П. Сокорев, сельсоведэй депутат Д. Р. Ракшаева гэгшэд хэлэһэн байна. Тиихэ зуураа нүхэр Ракшаева түрэлхидтэ һонирхомо конверт барюулаа. Тэрээн дээрэнь: «16 наһа гүйсэхэдэнь задалха»,—гэжэ бэшээтэй.

Тус конверт задалжа уншабалнай, түрэһэн үдэрөөрнь хүүгэдые амаршалһан, һайн һайхан үтэнүүд, юрөолнүүд байха.

16 наһа гүйсөөд, конверт задалжа үзэһэн хүбүүд, басагад ямар ехээр баярлаха, хүхихэ гээшэб. Юуб гэхэдэ, нютагайнь түрүү хүнүүд тэдэнние түрэһэн үдэрөөрнь түрүүлэн амаршалһан, зол жаргал хүсэһэн байна ха юм. Харин тиихэдэ түрэлхидэйшье сэдьхэлдэ хүхюун омог түрэнэ бшуу. Гоёл заншал байна даа.

Н. КУЧУМОВ.

Загарайн аймаг.

БОКС

ЧЕМПИОНУУД СОЛОЁО ДУУДУУЛБА

△ Республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ 140 боксер хабаадаа.
△ СССР-эй спортын мастер Бато Нимаев республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ наймадахияа хүртэбэ.
△ СССР-эй спортын мастер Павел Федотов тус мүрысөөнэй эрхим боксёр гэжэ тоологдожо, «Правда Бурятии» газетын тусхай шагналда хүртэбэ.
△ Финалда уулзахадаа, техникэ һайнтайгаа харуулһан СССР-эй мастерта кандидат Виктор Кауров нэгэдэхи разрядай Олег Тонкопрядченко хоёр мүн лэ тусхай шагналда хүртөө.
△ Мүрысөөндэ хабаадаһан 6 командаһаа «Буревестник» команда нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Буряадай боксын амжалтанууд үнинэй баян уг заншалтай ааб даа. Ороной мэдээжэ боксёрнууд —Владимир Сафронов, Великтон Баранников, Борис Зоригтуев, Валерий Стрельников болон бусад Улаан-Үдын эдиршүүлэй һургуулинуудта һорилгонуудые хэжэ, ехэ спортын замда гараһан байна бшуу. Республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хабаадаһан эдиршүүлэй һонирхолтой тулалдаануудые хаража һуухада, омогорхомоор лэ байгаа.

...ЛВРЗ-гэй Соёлой ордон. Ордоной зал соо дүүрэсэ сугларһан боксдо дуратайшуул хүүелдэнэ. Электрын элшэ гэрэлээр гэрэлтүүлэгдэһэн тэбхэр ринг дээрэ 17—17 наһатай, эгээн хүнгэн бэетэй Александр Плешков Михаил Батоев хоёр дуудагдаба. Адли шамбай бэрхэ, адли шадалтай хоёр ана-мэна тулалдажа, Александр Плешковынь очкогоороо шүүжэ, республикын чемпион болобо. Удаань Владимир Очиров («Урожай» бүлгэм) Сергей Садовский гэгшэд тэмсэхэдээ, Владимир очкогоороо диилдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлээ. Теэд саашадаа шэгнүүрэйнгээ категориин гуримаар Владимир Будожапов («Труд»), Александр Арданов («Урожай), Николай Жигжитов («Буревестник»), Анатолий Фёдоров («Спартак»), Василий Сизых («Буревестник»), Виктор Ефимов, Сергей Руднев («Труд»), Павел Герасимов («Труд») нэгэдэхи һууринуудые эзэлжэ, эдиршүүлэй дундаһаа республикын 1971 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэд. Чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөөгүйшье һаа, эдир боксёрнууд Эрдэм Гунтыпов, Баир Чимитов, Владимир Очиров, Олег Семёнов болон бусадшье ехэ рингдэ гарахаар шадал хүсэтэй, техникынгээ талаар нилээд бэлэдхэлтэй байһанаа харуулбад. Ехэ наһатайшуулаа һэлгэхэ, буряадай боксын баян уг заншалые лаб үргэлжэлүүлхэ эдир боксёрнуудай ургажа байһандань баярлахаар, омогорхомоор байгаа һэн.

***

...Түгэсхэлэй наадан үргэлжэлнэ. Эрэшүүлэй дундаһаа эгээл хүнгэн бэетэй нэгэдэхи разрядай Б. Иванов, спортын мастер В. Султумов гэгшэд мүрысэжэ ороно. Энэ мүрысөөндэ үнинэй бэлдэһэн хоёр бэе бэедээ мүхөөгөө абтахаар бэшэ добтолгонуудые хэнэ. Владимир Султумов хоёрдохи, гурбадахи раундын үедэ хэдэ хэдэн добтолгонуудые урагшатайгаар хэжэ, очкогоороо диилэбэ. Тиигэжэ 48 килограмм шэгнүүртэй боксернууд сооһоо Владимир Султумов республикын чемпион болобо.

Эдэнэрэй хойноһоо нэгэдэхи разрядай Геннадий Будаев, СССР-эй спортын мастер Сергей Банзаракцаев гэгшэд гараба. Боксдо дуратайшуул арһан бээлэйн мастер Банзаракцаевые дэмжэжэ, шууялдаха юм. Гэбэшье Геннадий Будаев яһала бэрхэ боксёр байһанаа харуулжа, оло дахин сугларагшадай магтаалда хүртэбэ. Буряад боксын ветеран, мастер Сергей Банзаракцаев добтолхо бүреэ гурба-дүрбэн очко абаадхиха юм. Тиигэжэ 36 наһатай мастер очкогоороо диилэжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэл даа. Сазшань хэлэхэ болоо һаа, СССР-эй спортын мастер, һүүлэй долоон жэл соо таһалгаряагүйгөөр республикын чемпион болоһон Бато Нимаев нэгэдэхи разрядай бэрхэ боксер Виктор Ханхашановтай мэхэтэйхэнээр тулалдажа, наймадахяа республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Үнинэй мастерай эрхим һайнаар тулалдажа диилэхэдэнь, зал соо альга ташалгаан аадар шэнгеэр наяршоо бэлэй.

Удаадахи шэгнүүрэй (57+60) СССР-эй спортын мастерта кандидат Виктор Кауров нэгэдэхи разрядтай Олег Тонкопрядченко хоёр гурбан раундын туршада нарин нягта техникэтэй байһанаа харуулжа, бүгэдые һонирхуулаа. Виктор Кауров оройдоо хоёр очкогоор үлүү байжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Ринг дээрэ гараһан удаадахи хоёр — Александр Петушинов, Александр Демехин гэгшэд түрүүшын раундһаа эхилжэ, баатар хүсэеэ харуулхамнай гэһэндэл, алинининьшье алин гэшэгүй бүдүүлигээр ёборолдожо ороо. Энэ тулалдаанда А. Петушинов диилээ.

Эдэнэрэй һүүлээр үргэлжэлһэн наадаанда мэдээжэ боксернууд В. Шевченко, Павел Федотов, Сергей Столяров, Константин Мартемьянов гэгшэд тулалдаһан нүхэдһөө үлүү бэрхэ байһанаа харуулжа, республикын чемпионууд боложо тодороо.

***

Республикын боксернуудай дундаһаа эрхимүүдыень элирүүлхэ гэһэн гурбан үдэрэй шанга тулалдаан боложо дүүрэбэ. Чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдтэ, мүн хоёрдохи һуури эзэлэгшэдтэ тусхай жетонууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Гэхэтэй хамта, боксоор республикын чемпионуудые тодоруулһан энэ мүрысөөн юу харуулааб, ямар тобшолол хэхээр байнаб?

Нэгэдэхеэр, манай республика дотор хүндэшэг, хүндэ шэгнүүртэй боксёрнуудые хургаар дарaжа тоолохоор болонхой. Энэ ушар Буряадай республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй, мүн тренернүүдэй һанаа зобоохо ёһотой.

Хоёрдохёор, боксернуудай дунда хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын хүдэлмэри зарим командада бэрагүйшэг ха. Жэшээлхэдэ, «Спартак» командын нэгэдэхи разрядай боксер В. Черхоновой үһеэ өөрсэ ондоогоор заһууланхай ринг дээрэ гараһанайнь түлөө судья тэрэнние мүрысөөнһөө болюулаа.

Гурбадахяар, мүрысөөнэй һүүлшын мэдээсэлнүүдые соносходог диктор ганса ринг дээрэ гарагшад тухай хөөрөөд лэ эсэслээ. Үгайхадаа, үнгэрэгшэ жэлэй чемпионуудай нэрэнүүдые дурдахаяа ягааб даа. Боксдо дуратайшуулда энээн тушаа хөөрэлдөөн ехэл аша туһатай байха һэн гэжэ һанагдана.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В. Розенкин В. Сизых хоёрой тулалдаан харуулагдана. Республикын чемпион, СССР-эй спортын мастер Бато Нимаев (баруун гарһаа), хоёрдохи һуури эзэлһэн 1 разрядай Виктор Ханхашанов шагнал барюулгын үедэ.

В. ПЛУТТЫН,
В. МАТВЕЕВСКИИН фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

В. И. Ленинэй зохёолнуудай 40-дэхи том испан хэлэн дээрэ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). В. И. Ленинэй зохёолнуудай 50 томтой суглуулбариин 40-дэхи том испан хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба. Энэнь дэлхэйн пролетариадай вождиин зохёолнуудай Аргентинэдэ хоёрдохёо хэблэгдэн гараһан томууд болоно.

1957 онһоо 1964 он хүрэтэрхи үе соо түрүүшынхинь хэблэгдэһэн юм.

Димитровско шангууд

СОФИ. (ТАСС). Димитровско шангууд тухай НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Указ эндэ тунхаглагдаа. Нимэ шангууд эрдэм ухаанай, соёлой ба техникын талаар туйлагдаһан онсо ехэ амжалтануудай түлөө, литературын ба искусствын эрхим зохёолнуудые бүтээһэнэй түлөө Болгариин гражданинуудта үгтэхэ.

Бусад гүрэнүүдэй гражданинуудшье эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэн, шэнжэлхы ухаанай, ниитын-политическэ ажал эрхилһэнэй түлөө шагнагдаха байна. Димитровско шангууд хоёр жэл соо нэгэ дахин олгогдохо.

Онсо зүблөөн

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй онсо яаралтай зүблөөн эндэ нээгдээ. Энээндэ хабаадагшад Дүтын Зүүн зүгтэхи политическэ, сэрэгэй ба экономическа байдалые зүбшэн хэлсэхэ, мүн 1967 оной Израилиин ээрхэг түримхэй добтолгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэлдэ бүхы араб оронуудай хабаадаха тухай асуудал хаража үзэхэ юм.

БҮХЫ ДЭЛХЭЙ БУРУУШААНА

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Коммунис парти, Франциин Ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци ДРВ-гэй хүн зоноор олон районуудые американ самоледуудай зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһые буруушаана.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). ДРВ-гэй газар нютагуудые американецуудай бомбодожо байһые энэ гэһээр болюулха гэһэн эрилтэ ВНР-эй Эсэгэ ороноо хамгаалха арадай фронт (ОНФ) табиба.

ТОКИО. (ТАСС). Афро-Азиин һаналаа нэгэдэлгэ хангаха Японой комитет Вьетнамай Демократическа Республикые США-гай авиациин бомбодолгые дары болюулха эрилтэ табина.

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). «Вьетнамай Демократическа Республикые америкынхидэй зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһыень эрид буруушаанабди»,—гэжэ Швециин социал-демократическа хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэриин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). ДРВ-гэй газар дайдые США-гай авиациин олоороо дахин бомбодожо байһан ушар американ олониитын дунда ехэ зэбүүрхэл ба буруушаалга үүсхэнэ. Сенатор Дж. Макговернын хэлэһэнэй ёһоор, бомбодолгоёо нимэ жэгшүүритэйгээр һүжэрөөжэ байһаниинь США-е дайнай шабар руу бүри ехээр татана.

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлинэй СЕПГ-гэй правлениин орган—«Ди Вархайт» газетэ ДРВ-гэй газар дайдые США-гай авиациин бүдүүлигээр бомбодожо байһыень ехэ зэбүүрхэлтэйгээр буруушаана.

ХАРАТА ЗЭРЛИГ ААША

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикые американ авиациин олоороо бомбодожо байһан тухайда «Юманите» газетэ ехэ зэбүүрхэлтэйгээр бэшэнэ. Рождествогой һайндэртэй дашарамдуулан, Урда Вьетнамдахи буудалдаае гурбан үдэрөөр болюулха гэһэн Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын шиидхэбэриин хүсэндөө орохо үеэр Вашингтон ДРВ бомбодохын тула авиацияа эльгээһэн байна гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. ДРВ-е шэн габьяатайгаар хамгаалагшадые һүгэдөөхэ гэһэн һэдэлгэнь бүтээгүй гэжэ «Юманите» бэшэнэ. Вашингтоной хара мэхэтэйе вьетнамайхид һайн мэдэхэ байһан тула, һэримжэеэ секунда зуурашье һуларуулаагүй: декабриин 26-да абяанһаа түргөөр ниидэдэг «фантом» гэжэ табан самолёдыень буудан унагаагаа.

ДРВ-е ходо олоороо бомбодожо байһан ушар Индохитадта США-гай баримталдаг политика ба сэрэгэй стратегине уудалан элишэлнэ гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. «Амгалан байдал тогтоохо саг ойртожо байна» гэжэ Вашингтон батална. Теэд тэрэнь шал худал.

Индохитадта сэрэгэй илалта туйлаха гэһэн США-гай һэдэлгэнүүд барандаа буруу һүрэхэ байха гэжэ Франциин коммунистнуудай орган мэдүүлнэ.

Лэйрдын мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай оборонын министр М. Лэйрд ДРВ-дэ эсэргүү агаарай дайгаа улам шангадхахабди гэжэ занаба. Эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: «Шухала болоо гэжэ тоолоһон лэ саттаа» ДРВ-гэй газар дайдые США бомбодохо байха.

Нэгэдэлэй замаар

РИМ. (ТАСС). 1971 он нэгэдэл туйлалгын ба эмхидхэлэй талаараа бүридэлгын ехэ амжалтануудай жэл боложо, Италиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэдэ орохо байха.

Ерэхэ жэлэй намар өөһэдыгөө тарааха, тиигээд удаа тээнь олон миллион гэшүүдтэй, түгэлдэр хүсэтэ нэгэдэмэл профсоюзай эмхи боложо ниилэхэ гэһэн шиидхэбэри ороной гурбан томо профцентрэй генеральна соведүүд һаяхан баталан абаа. Тиин 25 жэл шахуу сагай туршада Италиин ажалшадай һанал бодолой талаар алгасанхай байһан ябадалда эсэс табигдахань.

Бангла дешэй правительствын шиидхэбэри

ДАККА. (ТАСС). Бангла дешэй радиостанциин дамжуулһанай ёһоор, Оборонын национальна академи ба национальна милици бии болгохо тухай ороной правительство соносхоо. Тэрэ академидэ «Мукти бахиниин» (сүлөөрэлгын түлөө тэмсэгшэ отрядуудай) бүхы гэшүүд орохо юм.

Национальна милици Бангла дешэй политическэ шэнэ хараа бодол бэелүүлгэдэ туһа хүргэхэ, ороной район бүхэндэ милициин һуралсалай тусхай лагерьнуудые тогтоохо гээд хараалагданхай гэжэ тэрэ мэдүүлгэ доторнь тэмдэглэгдэнэ.

ИМПЕРИАЛИЗМЫН ТУҺАМАРШАД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Дейли Уорлд» газетэ Национальна комитедэй заседани дээрэ США-гай Компартиин Генеральна секретарь Гэс Холлой хэһэн элидхэлэй тобшо найруулгые тунхаглаа. Дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй эб ее таһалха зорилготой Пекинэй ябуулгые тэрэ элидхэл дотороо эрид шууд буруушаан шүүмжэлһэн байна.

Маоизм гээшэ «марксистско-ленинскэ теориие, дэлхэйн дээрэхи үнэн бодото ябуулгые хазагайруулдаг ревизионизмын гол үзэгдэл байһан юм, байһааршье» гэжэ Г. Холл мэдүүлбэ. Пекин «дэлхэйн революционно хүдэлөөндэхи марксизм-ленинизмын гол хүсые маоизмаар һэлгэхэ гэжэ эрмэлзэнэ, Хитадай дээрэлхүү бодолто шунахайралгые дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй аша туһаһаа, амгалан тайбан ажаһуухые, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахые хүсэн шармайгша арадуудай аша туһаһаа дээгүүр табина».

Маоистнууд национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые дэмжэхэбди гэжэ хэлэдэг аад, харин үнэндөө бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэгшэ арадуудай хүсэл эрмэлзэлдэ зүршэһэн политика бэелүүлнэ гэжэ Г. Холл тухайлан тэмдэглэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Индо-Пакистандахи хёмороондо Хитадай баримталһан политикые дурдаба. Бангла дешэй сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадые мүрдэн хюдаһан Пакистандахи Яхья Ханай сэрэгэй хархис засагые маоис хүтэлбэрилэгшэд дэмжэһэн байна гэжэ Г. Холл хэлэбэ.

Уласхоорондын хархис этэгээдүүдһээ маоистнуудай халан абаһан, «гадагуур ехэ гүрэнүүд» тухай тезис гэдэг тушаа Г. Холл тодорхойгоор тогтон хэлээ. Энэ тезисынь «оппортунизмые далдалһан халха» болоно гэбэ.

«Гадагуур ехэ хоёр гүрэн» тухай тезис номноходоо, Советскэ Союзые Холбоото Штадуудтай, «дарлалта мүлжэлгын эгээн бүдүүлиг хүсэнтэй» адлидхана. «Энэнь — хүдэлмэришэн ангида эсэргүү, социализмда эсэргүү политическэ гэмтэ ябадал, эгээн хорото муухай оппортунизм болоно, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, социалис нэгэдэлэй харгые хааха гэһэн һэдэлгэ, дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүсэнүүдтэ эсэргүү гэмтэ ябадал мүн».

США-гай засаглан зонхилогшо анги хадаа дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй улам ургажа байгаа хүсэндэ эсэргүү тэмсэлдээ Хитадые империализмын союзник болгохо һанаатай байна. Хитадай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө ябуулгаар империализмда туһална, —гэжэ Г. Холл мэдүүлбэ.

Г. Холл һэримжэтэй байхые, ревизионизмын али бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлээ улам шангадхахые уряална. «Марксизм-ленинизмын тугые бүри дээрэ үргэхэ ёһотойбди», — гэбэ.

Бангла дештэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Бангла дешэй финансын министр Мансур Али, Индиин МИД-эй гадаадын-политическэ түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ Д. П. Дхар гэгшэд Даккада хөөрэлдөөнүүдые хээ гэжэ ПТИ агентство дамжуулба. Бангла дешэй сэбэрлэгдээгүй джут ба джудаар нэхэһэн зүйлнүүдые ойрын сагта Инди худар һаядаа абаашажа худалдадаг болохо тухай хэлсээн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ туйлагдаһан байна. Һандаргагдаһан хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдые һэргээлгэдэнь Бангла дештэ Инди туһалха.

ПРАВДА-БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Республикын ажалшадай эршэтэ ажал хэрэгүүд тухай информацинууд. 1971 ондо Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол. Ленинградай партийна организациин эдэбхитэдэй суглаанһаа. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажал ябуулгын программа» — А. Бардоновой статья. Партийна ажабайдалай хронико. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. Б. Чагинай «Улад зондо баяр асарна» гэһэн статья. «Хүдөө нютагуудые хэлхеэ холбооной талаар һайнаар хангаха» — А. Тогоноевой статья. Хилын саанаһаа. Номой таг.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һонинууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр Буряад ороной дэбисхэр дээрэ үүлэтэйшэг байбашье, саһан орохогүй. Байгал шадарай зарим нютагуудаар саһан багаханаар орохо. Секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр баруун хойноһоо һалхилха. Температура 14—19, Байгал шадар 9—14, Улаан-Үдэ хотодо һүниндөө 23—25, үдэртөө 14—16 градус хүйтэн байха.

Декабриин 31-дэ, январиин 1-дэ Буряад орондо үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Температура һүниндөө 23—28, үдэртөө 14—19, хойто аймагуудта һүниндөө 31—36, үдэртөө 20—25, Байгал шадар 18—23, үдэртөө 9—14 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-31, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01677. Заказ 1146.